

Nr 326.

Godkänd av första kammaren den 7 juni 1924.

Godkänd av andra kammaren den 10 juni 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fördelning av automobilskattemedel jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 129.)

Till KONUNGEN.

Uti en till riksdagen den 21 mars 1924 avlåten proposition, nr 211, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om fördelning av automobilskattemedel.

Ovanberörda förslag till förordning är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

om fördelning av automobilskattemedel.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Av de under visst år jämlikt förordningarna om automobilskatt, om särskild skatt å automobilgummiringar och om särskild skatt å bensin eller jämlikt de särskilda bestämmelser, Konungen enligt 18 § i förstnämnda förordning må hava meddelat, influtna skattemedel (*automobilskattemedel*) skola

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 14 saml. Nr 326—328.

tjugu procent tillfalla rikets städer för att användas för dessas gatu- och väghållning samt åttio procent landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar.

2 §.

Av den städerna tillkommande andel av skattemedlen skola åttio procent av statskontoret fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt.

Angående fördelningen av återstående tjugu procent förordnar Konungen.

3 §.

Av landsbygdens andel av skattemedlen skola åttio procent tillgodokomma de särskilda länen i förhållande till de belopp, som influtit i automobilskatt från respektive läns landsbygd, därvid iakttages, att Kalmar läns landstingsområden betraktas såsom särskilda län. Av återstående tjugu procent må ett belopp, motsvarande högst en procent av landsbygdens andel av skattemedlen, enligt Konungens förordnande användas till understödjande av sådana forsknings- och undersökningsarbeten, som anses i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av ifrågavarande skattemedel, och återstoden mellan länen fördelas på sätt Konungen förordnar.

4 §.

Konungen äger att av skattemedel, som enligt 3 § skola tillgodokomma visst län, årligen bevilja bidrag företrädesvis till förbättring av för automobiltrafiken särskilt viktiga vägar och broar inom länet samt till underhåll av sådana av vederbörande vägkassa underhållna vägar och broar, vilkas underhåll på grund av automobiltrafik i synnerlig grad försvåras, ävensom till sådan vinterväghållning, som är till särskilt gagn för automobiltrafiken. Vad av länet tillkommande skattemedel ej åtgår till beviljade bidrag skall besparas, intill dess sålunda uppkommet överskott bliver i enahanda ordning utdelat eller om dess användning annorledes förordnas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1924, från och med vilken dag förordningen den 2 juni 1922 (nr 262) om fördelning av automobilskattemedel m. m. upphör att gälla.

I sammanhang med förevarande proposition har riksdagen till behandling förehåft åtskilliga inom riksdagen väckta motioner, i vilka hemställts bland annat,

dels (motionen I: 281) om sådan ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fördelning av automobilskattemedel, att influtna grundavgifter av automobiler ävensom 20 procent av övriga landsbygden tillkommande skattemedel skola fördelas på sätt Konungen bestämmer, och att länets övriga skattemedel skola fördelas av respektive länsstyrelser, ävensom om vidtagande genom

vederbörande utskott av de av detta förslag föranledda nödiga ändringar i lagtexten;

dels ock (motionen II: 428) att riksdagen måtte besluta,

a) att bland riksstatens inkomster uppföra det belopp, som kan beräknas inflyta ur i motionen omförmälda skattekällor,

b) att bland riksstatens utgifter under sjätte huvudtiteln upptaga motsvarande belopp till samma ändamål och efter samma fördelningsgrunder, som enligt propositionen nr 211 komme att bliva gällande, därest propositionen skulle hava blivit av riksdagen bifallen.

Enligt den år 1922 fastställda fördelningsgrunden skall av inflytande automobilskattemedel 20 procent tillfalla rikets städer och återstoden, 80 procent, fördelas å landsbygden. Härutinnan har nu ingen ändring ifrågasatts. Ej heller hava framkommit några erinringar mot stadgandet om att inom vardera av dessa grupper 20 procent skola bibehållas såsom utjämningsandel — att utan lokal begränsning utgå efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande — medan återstående 80 procent skola fördelas å olika städer, respektive landsting i förhållande till de belopp, som från de särskilda städerna och landstingen influtit.

Däremot har motionsvis framhållits, hurusom vid fördelningen av de å de olika landstingen belöpande anslagen automobiltrafikens intressen av vägförbättringar kommit att skjutas i förgrunden på bekostnad av vederbörande väghållningsskyldigas krav på bidrag till själva vägunderhållet.

Enligt riksdagens mening kunna dessa sålunda framförda synpunkter icke fränkännas berättigande. Visserligen böra icke underskattas de stora och i mån av automobilväsendets utveckling alltmer framträdande behoven av ombyggnads- och förbättringsarbeten å vägarna i olika trakter av landet. Men såsom fullt jämbördiga med dem torde böra betraktas de från de särskilda väghållningsskyldiga föreliggande anspråken på att genom bidrag från automobilskattemedel erhålla en välbehövlig lättnad i den genom automobiltrafikens starka tillväxt betydligt utökade och beträffande vissa vägsträckor synnerligen betungande väghållningsbördan.

De nu motionsvis framställda yrkandena innebära till sitt syfte, att fördelningen av de å de särskilda länen belöpande automobilskattemedlen skulle överflyttas från Eders Kungl. Maj:t till de olika länsstyrelserna. Detta förslag har emellertid riksdagen icke ansett sig kunna bifalla. Som bekant hava de nu gällande bestämmelserna i ämnet endast förutsatts bliva av kortvarig giltighet i avvaktan på ny väglag. Redan av denna anledning synes en omläggning av så genomgripande beskaffenhet som den föreslagna böra undvikas. För vinnande av en önskvärd större trygghet för att de väghållningsskyldigas intressen må vid automobilskattemedlens fördelning vinna tillbörligt beaktande, torde ett förtydligande av 4 § av den föreslagna förordningen vara tillfyllest. I detta avseende har riksdagen ansett, att den i denna paragraf förekommande bestämmelsen om att bidrag skall beviljas »företrädesvis till förbättring av för automobiltrafiken särskilt viktiga vägar och broar — — — — —, samt

till underhåll av sådana av vederbörande vägkassa underhållna vägar och broar, vilkas underhåll på grund av automobiltrafik i synnerlig grad försvåras ävensom etc.» i stället bör givas den lydelsen att bidrag skall kunna beviljas »till förbättring etc.».

Därjämte påkallas en mindre ändring av formell natur i förordningens 1 §, föranledd av att riksdagen beslutat, att förordningen om särskild skatt å bensin skall utsträckas att gälla jämväl motorsprit.

Ett av de motionsvis framställda förslagen avser, att automobilskattemedlen skulle upptagas bland inkomsterna å riksstaten, varvid å riksstatens utgiftssida skulle uppföras ett motsvarande anslag för bidrag till vägväsendet av automobilskattemedel. Riksdagen, som ur synpunkten av de krav på fullständighet och översiktlighet, som böra uppställas på budgeten, finner det sålunda framställda yrkandet äga berättigande, har emellertid ansett det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att efter närmare övervägande av frågan framlägga förslag för riksdagen i ämnet.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört får riksdagen *dels* anmäla, att riksdagen, som sålunda icke kunnat i oförändrat skick antaga Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, för sin del antagit bifogade förslag till förordning om fördelning av automobilskattemedel (Bil. A); *dels ock* anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande automobilskattemedlens uppförande å riksstaten samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 10 juni 1924.

Med undersätlig vördnad.

Bil. A.

Förslag
till
Förordning
om fördelning av automobilskattemedel.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Av de under visst år jämlikt förordningarna om automobilskatt, om särskild skatt å automobilgummiringar och om särskild skatt å bensin och motorsprit eller jämlikt de särskilda bestämmelser, Konungen enligt 18 § i förstnämnda förordning må hava meddelat, influtna skattemedel (*automobilskattemedel*) skola tjugu procent tillfalla rikets städer för att användas för dessas gatu- och väghållning samt åttio procent landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar.

2 §.

Av den städerna tillkommande andel av skattemedlen skola åttio procent av statskontoret fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt.

Angående fördelningen av återstående tjugu procent förordnar Konungen.

3 §.

Av landsbygdens andel av skattemedlen skola åttio procent tillgodokomma de särskilda länen i förhållande till de belopp, som influtit i automobilskatt från respektive läns landsbygd, därvid iakttages, att Kalmar läns landstingsområdet betraktas såsom särskilda län. Av återstående tjugu procent må ett belopp, motsvarande högst en procent av landsbygdens andel av skattemedlen, enligt Konungens förordnande användas till understödande av sådana forsknings- och undersökningsarbeten, som anses i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av ifrågavarande skattemedel, och återstoden mellan länen fördelas på sätt Konungen förordnar.

4 §.

Konungen äger att av skattemedel, som enligt 3 § skola tillgodokomma visst län, årligen bevilja bidrag till förbättring av för automobiltrafiken särskilt viktiga vägar och broar inom länet samt till underhåll av sådana av vederbörande

väggkassa underhållna vägar och broar, vilkas underhåll på grund av automobiltrafik i synnerlig grad försvåras, ävensom till sådan vinterväghållning, som är till särskilt gagn för automobiltrafiken. Vad av länet tillkommande skattemedel ej åtgår till beviljade bidrag skall besparas, intill dess sålunda uppkommet överskott bliver i enahanda ordning utdelat eller om dess användning anorledes förordnas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1924, från och med vilken dag förordningen den 2 juni 1922 (nr 262) om fördelning av automobilskattemedel m. m. upphör att gälla.